

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет мистецтва та дизайну
Кафедра мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Історія України та української культури

Галузь знань

22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність

223 «Сестринська справа»

Назва освітньої програми

«Сестринська справа»

Рівень вищої освіти

Перший (бакалаврський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
к. мист., доц., професор кафедри Уварова Тетяна Іванівна	067-275-73-12	uvarovatatjana71@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Історія України та української культури – дисципліна, яка формує ідентичність і національну самоповагу, адже історія культури концентрує у собі такі взаємопов'язані речі, як національна мова, традиції та історична пам'ять. Вводячи студента у світ української культури з її основними науковими проблемами і дискурсами, автор намагається представити головні історичні віхи, викладає процес становлення усіх напрямів розвитку культури, простежити процес формування національно-культурних цінностей, поширення нових стилів мистецтва, констатовано зв'язок часів через збереження і розвиток культурних традицій у контексті сучасного культурологічного підходу до культури України як комплексної системи. Автор прагне розглядати історію української культури крізь призму трьох основних проблем: творення певного типу суспільства (умовно кажучи, певної цивілізації), системи спільних цінностей (матеріальних і духовних) та розвитку менталітету історичної людини (тобто ідеології). Увагу приділено також з'ясуванню низки теоретичних питань щодо сутності культури, її структури, взаємозв'язку з економічними, політичними та іншими суспільними процесами, співвідношенню загальнолюдських та національних культурних цінностей, традиціям та новаціям у культурі тощо. Розглядаються й проблеми збереження національних культурних традицій в народному середовищі, що власне і зробило можливим українське культурне відродження і появу незалежної української держави у ХХ ст.

Метою навчальної дисципліни є формування уявлень про визначальні ментальні особливості і художньо-естетичні прояви різних етапів української культури та уявлень про Україну як етнос художньо-естетичного гатунку. Виклад курсу «Історія української культури» спрямований на вивчення здобутків української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення, можливостей творчого запозичення культурних цінностей інших народів, порівняльного аналізу ролі і місця вітчизняної культури в контексті світових та європейських культуротворчих процесів.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Історія України та української культури» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, прав і свобод громадянина в Україні.

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 07. Збереження власного здоров'я фахівця при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта.

Навчальна дисципліна «Історія України та української культури» забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (РН)**, передбачених освітньою програмою:

ПРН 6. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі.

ПРН 18. Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

1. сутність наукових концепцій про культуру і цивілізацію;
2. основні теоретичні поняття та категорії, які входять до культурологічного апарату;

3. витоки української культури, особливості матеріальної і духовної культури Київської Русі та Галицько-Волинської держави;
4. вплив європейського ренесансу на розвиток української культури у XIV-XVI ст.;
5. культуру і мистецтво українського бароко, просвітництва та романтизму в Україні;
6. здобутки та характерні риси української культури XIX – початку XXI ст.

Уміння:

1. самостійно аналізувати та пояснювати культурологічні поняття, терміни і феномени;
2. порівнювати культурно-мистецькі явища різних епох;
3. самостійно визначати приналежність культурно-мистецьких пам'яток до відповідних культурно-історичних епох.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
3	90	14	28	48	1	1	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	кількість годин			
	усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Загальнотеоретичні основи курсу «Історія України та української культури» як навчальна дисципліна	6	1	2	3
Тема 2. Цикли української історії	6	1	2	3
Тема 3. Найдавніші культури на території України	6	1	2	3
Тема 4. Культура Київської Русі	6	1	2	3
Тема 5. Польський період в історії України	6	1	2	3
Тема 6. Національно – визвольна війна 1648 – 1657 рр.	6	1	2	3
Тема 7. Культура епохи Бароко та доби Просвітництва (XVII - XVIII ст.)	6	1	2	3
Тема 8. Художня культура України XIX століття	6	1	2	3
Тема 9. Українська культура кінця XIX – першої половини XX ст.	6	1	2	3
Тема 10. Українська національна революція 1917 – 1920 рр.	6	1	2	3
Тема 11. Україна в умовах радянської модернізації Російської імперії (1921 – 1941 рр.)	6	1	2	3

Тема 12. Україна в другій світовій війні	6	1	2	3
Тема 13. Зміст та сенс історичного розвитку України від другої світової війни до сучасності (обмін думками та дискусія)	6	1	2	3
Тема 14. Сучасна українська культура	12	1	2	9
Усього годин	90	14	28	48

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Zoom. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізі інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	кількість годин
1	Тема 1. Загальнотеоретичні основи курсу «Історія України та української культури» як навчальна дисципліна. 1. «Історія української культури» як навчальна; дисципліна, її предмет, мета і завдання. Сутність культури. 2. Методи культурологічних досліджень. 3. Функції культури. 4. Типологія культур.	1
2	Тема 2. Цикли української історії 1. Лінійний та циклічний алгоритми історичного розвитку. 2. Поняття циклічності в історії. 3. Повторюваність в історичному розвитку України. 4. Розкрити зміст першого циклу: від заснування держави Київська Русь до Люблінської унії.	1
3	Тема 3. Найдавніші культури на території України. 1. Трипільська культура. 2. Скіфо-сарматська культура. 3. Культура і дохристиянські вірування східних слов'ян.	1
4	Тема 4. Культура Київської Русі. 1. Основні витоки культури Київської Русі. 2. Освіта Київської Русі. 3. Новий етап у розвитку культури Київської Русі (X-XI ст.). 4. Ренесанс в українській культурі.	1

5	<p>Тема 5. Польський період в історії України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Європейські цивілізаційні складові розвитку України в польський період. 2. Перша зрада правлячим класом українського народу в польський період. Феномен Андрія Бульби. 3. Ідеологічні та політичні причини політики окатоличення українців. 4. Особливості кріпацтва в Україні. 	1
6	<p>Тема 6. Національно – визвольна війна 1648 – 1657 рр.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови, причина та приводи повстання . 2. Коротка хронологія війни. 3. Переростання повстання у визвольну війну. 	1
7	<p>Тема 7. Культура епохи Бароко та доби Просвітництва (XVII - XVIII ст.).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Національна система освіти в Україні в XVII - XVIII ст. 2. Книгодрукування. 3. Мистецтво українського бароко: <ol style="list-style-type: none"> а) архітектура; б) скульптура; в) живопис; г) музика; д) театр; є) література. 	1
8	<p>Тема 8. Художня культура України XIX століття.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні тенденції розвитку Західної Європи і України XIX століття. 2. Основні художні напрями XIX століття: <ol style="list-style-type: none"> а) Класицизм; б) Романтизм; в) Реалізм. 3. Особливості української культури XIX століття: <ol style="list-style-type: none"> а) література; б) архітектура; в) скульптура; г) образотворче мистецтво; д) музика; 4. є) театральне мистецтво. 	1

9	Тема 9. Українська культура кінця XIX – першої половини XX ст. <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні тенденції розвитку культури на межі XIX-XX ст. 2. Модернізм як світоглядно-естетична система. 3. Становлення української культури в умовах прогресуючого тоталітаризму. 4. Український культурний ренесанс 20-30-х рр. 	1
10	Тема 10. Українська національна революція 1917 – 1920 рр. <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини лютневої 1917 р. революції в Росії. 2. Створення Центральної Ради як втілення української національної ідеї. 3. 1917 рік через призму Універсалів Центральної ради за схемою: причини прийняття, головний зміст, політичне значення. 	1
11	Тема 11. Україна в умовах радянської модернізації Російської імперії (1921 – 1941 рр.) <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини хронічного відставання Росії від Заходу. 2. Цикли російської модернізації. 3. Причини прийняття та зміст нової економічної політики. 	1
12	Тема 12. Україна в другій світовій війні <ol style="list-style-type: none"> 1. Спільне і відмінне між комунізмом і фашизмом. 2. Ідеологічні та геополітичні витоки другої світової війни. 3. Політика радянської влади в Західній Україні в 1939 – 1941 рр. 4. Війна на території України. 5. Український національний рух та ОУН-УПА у війні. 	1
13	Тема 13. Зміст та сенс історичного розвитку України від другої світової війни до сучасності (обмін думками та дискусія) <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «сучасна історія» та особливості її сприйняття та вивчення. 2. Політичне, економічне та ідеологічне цементування радянського режиму. 3. Поняття соціальної та національної маргінальності. 4. Українці в умовах маргіналізації homo sovieticus. 5. Український національний рух Опору після другої світової війни. 6. Шістдесятництво та дисиденство. 7. Що відбулося в 1991 р.? 	1
14	Тема 14. Сучасна українська культура. <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка становлення сучасної культури України. 2. Постмодернізм як світоглядно-естетична система. 3. Тенденції розвитку сучасної української культури. 	1
	Всього	14

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Історія України та української культури» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.
- 8.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	кількість годин
1	<p>Тема 1. Загальнотеоретичні основи курсу «Історія України та української культури» як навчальна дисципліна.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Історія української культури» як навчальна; дисципліна, її предмет, мета і завдання. Сутність культури. 2. Методи культурологічних досліджень. 3. Функції культури. 4. Типологія культур. <p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Національна та регіональна культура. 2. Етнічна культура. 3. Масова та елітарна культура. 4. Специфіка народної культури. 5. Субкультура та контркультура. 6. Категорії культури (артефакти, архетипи, культурогенез, ментальність). 7. Особливості української ментальності. 	3
2	<p>Тема 2. Цикли української історії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити зміст другого циклу: від Люблінської унії до остаточної втрати державності на кінець XVIII ст. 2. Розкрити зміст третього циклу: XIX – XX ст..ст. 3. Характеристика четвертого циклу: 1991 – сучасність. 4. Поняття крапки історичної біфуркації та варіанти історичного розвитку України в майбутньому. 	3
3	<p>Тема 3. Найдавніші культури на території України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Трипільська культура. 2. Скіфо-сарматська культура. 3. Культура і дохристиянські вірування східних слов'ян. 	3

	<p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Джерела вивчення української культури. Велесова книга. 2. Місце української культури в контексті світової. 3. Культурна політика та сучасне суспільство. 4. Найдавніші релігійні уявлення. 	
4	<p>Тема 4. Культура Київської Русі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні витoki культури Київської Русі. 2. Освіта Київської Русі. 3. Новий етап у розвитку культури Київської Русі (X-XI ст.). 4. Ренесанс в українській культурі. <p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура та символіка храмової архітектури Київської Русі. 2. Архітектура храмів і монастирів середньовічної Русі. 3. Літературні осередки киеворуських книжників (книжники кола Ярослава Мудрого, книжники Києво-Печерського і Видубицького монастирів). 4. "Правда Руська" Ярослава Мудрого – пам'ятка юридичної та суспільно-політичної думки України-Русі епохи Середньовіччя. 5. Фрески та мозаїки Софії Київської. 6. Символіка зовнішніх контурів та внутрішнього простору храмових споруд Київської Русі. 7. Система освіти та типи шкіл у добу Київської Русі. 	3
5	<p>Тема 5. Польський період в історії України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Морально-психологічне приниження українців. 2. Застосування теорії фронтиту Тьорнера для пояснення феномену українського козацтва. 3. Братства як приклад самоорганізації українського народу. 4. Історичне значення козацько-селянських повстань польського періоду. 	3
6	<p>Тема 6. Національно – визвольна війна 1648 – 1657 рр.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гетьманщина як прояв української державницької свідомості. 2. Україна в трагічному трикутнику: Польща – Московія – Туреччина. 3. Історичні інтерпретації Переяславської угоди. 4. Схема української історії «від Богдана до Івана». 	3
7	<p>Тема 7. Культура епохи Барокко та доби Просвітництва (XVII - XVIII вв.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Національна система освіти в Україні в XVII - XVIII ст. 2. Книгодрукування. 3. Мистецтво українського бароко: <ol style="list-style-type: none"> а) архітектура; б) скульптура; в) живопис; 	3

	<p>г) музика; д) театр; є) література.</p> <p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міста як ремісничо-торгові, адміністративні й оборонні центри Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. 2. Просвітницька діяльність Острозької слов'яно-греко-латинської академії. 3. Перші магістри і доктори: українські студенти в університетах Європи. 4. Архітектурні перлини XIV-XVI ст.: Кам'янець-Подільський, Хотинський, Олеський та Мукачівський замки. 5. Ренесансна архітектура Львова XVI – пер. пол. XVII ст. 6. Освіта та наука. Культурно-просвітницька діяльність Києво-Могилянської академії. 7. Своєрідність формування української барокової культури: архітектура, живопис, музика і театральне мистецтво. 8. Українське літературне бароко. 9. Гетьман Іван Мазепа – будівничий української православної церкви. 10. Українське музичне та театральне мистецтво XVII-XVIII ст. (шкільний театр, вертеп). 	
8	<p>Тема 8. Художня культура України XIX століття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні тенденції розвитку Західної Європи і України XIX століття; 2. Основні художні напрями XIX століття: <ol style="list-style-type: none"> а) Класицизм; б) Романтизм; в) Реалізм. 3. Особливості української культури XIX століття: <ol style="list-style-type: none"> а) література; б) архітектура; в) скульптура; г) образотворче мистецтво; д) музика; є) театральне мистецтво. <p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Український театр козацько-гетьманської доби. 2. Українське архітектурне бароко. Б. Меретин, Й.-Г. Шедель, І. Григорович-Барський. 3. Барокові мотиви в пам'ятках книжкової графіки (Олександр та Леонтій Тарасевичі, Іван Мирський). 4. Ідеї українського відродження в діяльності Кирило-Мефодіївського товариства. 5. Діяльність "Руської трійці" на ниві національно-культурного відродження Галичини. 6. Культурно-просвітницька діяльність Наукового Товариства ім. Т.Г. Шевченка. 	3

9	<p>Тема 9. Українська культура кінця XIX – першої половини XX ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні тенденції розвитку культури на межі XIX-XX ст. 2. Модернізм як світоглядно-естетична система. 3. Становлення української культури в умовах прогресуючого тоталітаризму. 4. Український культурний ренесанс 20-30-х рр. <p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культура і духовне життя в Україні у 1917-1920 рр. 2. Модернізм в українській культурі (кінець XIX – 20-ті роки XX ст.). 3. Суперечності культурного процесу доби тоталітаризму. Українізація та "розстріляне відродження". 4. Радянська культура та проблеми національно-культурного життя в Україні у 60-80-ті рр. «Шістдесятництво». 5. Національно-культурне життя в Україні після встановлення незалежності. 	3
10	<p>Тема 10. Українська національна революція 1917 – 1920 рр.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Микола Міхновський: символ втрачених можливостей 1917 року? 2. Юрій Коцюбинський і Микола Щорс як символи української трагедії. 3. Назвати десять етапів української національної революції (за схемою). 4. Розкрити головний зміст кожного етапу революції 1917 – 1920 рр. 	3
11	<p>Тема 11. Україна в умовах радянської модернізації Російської імперії (1921 – 1941 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Колективізація як забезпечення головного джерела індустріалізації. 2. Знищення українського селянства та інтелігенції як засіб знищення нації. 3. Причини, механізм та наслідки геноциду українського народу російською імперією. 	3
12	<p>Тема 12. Україна в другій світовій війні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Радянський рух опору в Україні, порівняння з національним. 2. Окупаційний режим в Україні. 3. Звільнення України від фашистів. 4. Внесок народу України в перемогу над фашизмом. 	3
13	<p>Тема 13. Зміст та сенс історичного розвитку України від другої світової війни до сучасності (обмін думками та дискусія)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чому українські комуністи проголосували у Верховній раді за незалежність України. 2. Чому на перших президентських виборах переміг Кравчук а не Чорновіл? 3. В чому полягає драма українського національного руху після 1991 р.? 4. Як ви оцінюєте діяльність президентів України від Кравчука до Порошенка? 5. Чому війна Росії проти України виявилася несподіванкою для значної частини народу і діючої влади? 6. В чому глибинний історичний сенс сучасного опору українців Росії. 	3

14	Тема 14. Сучасна українська культура. 1. Специфіка становлення сучасної культури України. 2. Постмодернізм як світоглядно-естетична система. 3. Тенденції розвитку сучасної української культури. Есе 1. Що таке бути сучасним українцем.	9
Всього		48

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення іспиту (заліку).	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, іспит.
--	--

Питання до заліку:

1. Витоки та передумови формування української культури.
2. Періодизація історичного розвитку української культури.
3. Етнокультурні проблеми походження українського народу.
4. Матеріальна та духовна культура передслов'янського населення України: палеоліт, мезоліт, неоліт.
5. Трипільська культура та її особливості.
6. Культура на землях України епохи раннього залізного віку: кіммерійці, скіфи, сармати.
7. Загальна характеристика ареалу культури східнослов'янських племен.
8. Особливості і джерела вивчення культури стародавніх слов'ян.
9. Релігійні вірування та міфологія східнослов'янських племен.
10. Відмінності у вивченні історії України в середній школі та вищому навчальному закладі.
11. Поняття концепції та концептуального підходу до вивчення історії України.
12. Поняття нації та української національної ідеї.
13. Лінійний та циклічний алгоритми історичного розвитку.
14. Циклічний характер української історії.
15. Зміст, походження та боротьба навколо норманської теорії.
16. Цивілізаційне значення християнізації Київської Русі.

17. Культура Київської Русі. Особливості культури Київської Русі дохристиянського періоду.
18. Міфологія і релігійні вірування Київської Русі дохристиянського періоду.
19. Усна народна творчість Київської Русі.
20. Особливості християнізації Київської Русі. Роль Кирила та Мефодія історії українського християнства.
21. Вплив християнізації Київської Русі на духовну культуру східних слов'ян.
22. Філософська думка Київської Русі.
23. Перекладна та оригінальна література Київської Русі.
24. Освіта і наука Київської Русі.
25. Мистецтво Київської Русі.
26. Значення християнізації Київської Русі в розвитку української культури.
27. Культура України-Русі періоду феодальної роздробленості.
28. Соціально-політична і культурна ситуація в Галичині та на Волині в XII – XIII століттях.
29. Культурні традиції українського Ренесансу (XV – перша половина XVII ст.). Ранній гуманізм в Україні.
30. Діяльність культурно-освітніх осередків та братських рухів в XV – XVII ст.
31. Соціально-політична і культурна ситуація в польсько-литовську добу.
32. Значення культурних зв'язків Галицько-Волинського князівства з іншими землями Стародавньої Русі та західними державами.
33. Освіта і книгодрукування в XIV – XVII ст.
34. Характерні особливості літературного і видавничого процесу в українських землях за часів феодальної роздробленості.
35. Українська культура козацької доби (друга половина XVII – кінець XVIII ст.). Феномен козацької культури.
36. Феномен татаро-монгольської та литовської експансії. Теорія пасіонарності.
37. Відмінності стану українського народу литовської та польської доби.
38. Перша зрада українською правлячою елітою свого народу.
39. Козацтво як феномен історії українського народу. Теорія фронтиру.
40. Козацька старшина як нова правляча еліта.
41. Історичне значення козацько-селянських повстань польської доби.
42. Передумови, причини та приводи першої української національної революції 1648-1657 рр.
43. Хронологія національно-визвольної війни під керівництвом Б. Хмельницького.
44. Гетьманщина як втілення української національної ідеї та державницької свідомості.
45. Переяславська рада та її історичні інтерпретації.
46. Хронологічна схема гетьманів від Б. Хмельницького до І. Мазепи. Перебіг історичних подій цього періоду.
47. Причини переходу І.Мазепи на бік Карла XII, історичні трактування цього кроку. Терор Петра I в Україні.
48. Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво.
49. Еволюція образотворчого мистецтва в добу Козаччини.
50. Український іконопис XVII – XVIII ст.
51. Інкорпорація України Російською імперією у XVIII ст..
52. Правобережна та Західна Україна у складі Польщі та Австро-Угорської імперії (1667 – 1914 рр.).
53. Роль культури у формуванні української національної ідентичності в XIX ст..
54. Історично-культурний феномен Т. Шевченко.

55. Політика Росії по знищенню української нації. Валуївський циркуляр та Емський указ.
56. Україна в першій світовій війні. Репресії проти українців з боку воюючих держав.
57. Цілі створення та бойовий шлях Українських січових стрільців.
58. Лютнева революція 1917 р. та створення Центральної Ради.
59. Політична боротьба в Україні в 1917 р. через призму універсалів Центральної Ради.
60. Війна Росії проти України. Четвертий Універсал: причини прийняття, зміст, історичне значення.
61. Етапи другої української національної революції 1917 – 1920 рр.
62. Порівняння історичного шляху УНР та ЗУНР.
63. Причини поразки української національної революції та її історичне значення.
64. 1921 – 1941 роки: побудова соціалізму чи чергова модернізація Російської імперії.
65. Причини прийняття та зміст нової економічної політики.
66. Український комунізм та створення СРСР.
67. Колективізація та її значення в забезпеченні головного джерела індустріалізації.
68. «Голодомор» - геноцид українського селянства.
69. Українське розстріляне відродження - знищення української інтелігенції.
70. Національний рух в Західній Україні. Організація українських націоналістів.
71. Початок другої світової війни. Перша радянська Західної України.
72. Окупація України фашистами. «Новий порядок».
73. Радянський та національний рух Опору в Україні. Українська повстанська армія.
74. Визволення України від фашистів. Боротьба УПА проти радянської влади.
75. Україна в умовах відбудови після другої світової війни.
76. Українське село як джерело дешевої продукції та трудових ресурсів.
77. Диспропорція розвитку важкої та легкої промисловості в Україні.
78. Шістдесятництво та дисидентський рух в Україні.
79. Комплексна криза радянської системи. Політика «перебудови» та «гласності».
80. Формування українського національного руху в умовах перебудови.
81. Умови та обставини проголошення незалежності України в 1991 р.
82. Політичні процеси в Україні в умовах незалежності.
83. Трансформація соціального та економічного стану України.
84. Зміст та сенс боротьби українського народу за свою історичну долю в сучасних умовах.
85. Українська культура XIX – початку XX ст.
86. Генезис та періодизація національно-культурного відродження в Україні.
87. Дворянський період національно-культурного відродження та його особливості.
88. Народницький період національно-культурного відродження.
89. Модерністський період національно-культурного відродження та його характерні риси.
90. Розвиток науки і філософії в другій половині XIX – на початку XX ст.
91. Літературний процес другої половини XIX ст.
92. Образотворче мистецтво, музика, театр другої половини XIX – початку XX ст.

93. Основні стилі та напрямки літератури і мистецтва в Україні другої половини XIX – початку XX ст.
94. Т.Г. Шевченко – засновник сучасної культури українського народу.
95. Українська культура радянської доби (кінець 1910-х – кінець 1980 –х років).
96. Національно-культурне піднесення 1920-х років. Українізація і її вплив на літературу, освіту та науку в Україні.
97. Розвиток науки і філософії в добу радянської України.
98. Мистецтво радянської України. Український мистецький авангард та його доля.
99. Роль української діаспори в розвитку національної культури України.
100. Десталінізація та її вплив на розвиток української культури у другій половині XX століття.
101. Українська культура в ситуації подолання наслідків тоталітаризму (кінець 1980-х – перша декада XXI ст.).
102. Здобутки і втрати української культури в другій половині XX ст.
103. Релігія і церква як важливі чинники розвитку національної культури в незалежній Україні.
104. Україна між Сходом і Заходом: перспективи розвитку національної культури України у XXI ст.

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

Разом балів за поточний контроль	50
Підсумковий контроль екзамен / залік	50
Всього балів	100

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для екзамену)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	

60-63 (4)	Е		
35-59 (3)	Fx	Незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бойко О.Д. Історія України. 8-е видання. Київ : Академія, 2021. 640 с.
2. Бойко О.Д. Новітня історія України. 2014 – 2019 рр. Київ : Академія, 2020. 160 с.
3. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ : Портал, 2022. 432 с.
4. Голубець М. Велика історія України. У 2-х томах. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. Т. 1. 352 с. Т. 2. 400 с.
5. Герман Л., Глєба Г., Ралко В., Кочубінська Т., Яковленко К. Чому в українському мистецтві є великі художниці. Київ : PinchukArtCentre, 2019. 224 с.
6. Гула Р.В., Передерій І.Г., Дерев'яно Л.І. Історія української культури у схемах, таблицях та ілюстраціях. Київ : Каравела, 2019. 180 с.
7. Дедурін Г.Г. Історія та культура України: навч. посібник. Харків : ХНУВС, 2017. 108 с.
8. Калита Н., Лібет С. Журнал «Your Art». Київ : IST Publishing, 2019-2020.
9. Качкан В.А., Величко О.Б., Божко Н.М. та ін. Історія української культури : підручник. 4-е видання. Київ : Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2021 р. 368 с.
10. Павлова О.Ю., Мельничук Т.Ф. Історія української культури: навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 339 с.
11. Сабадаш Ю.С., Історія української культури. Практикум для студентів усіх спеціальностей ОС «Бакалавр» денної та заочної форм навчання. Київ : Ліра-К., 2021. 138 с.
12. Склярєнко Г., Маценко Н., Рай К., Рублевська Р., Естеркін І. 25 років присутності. Сучасні українські художники. Київ : ArtHuss, 2018. 356 с.
13. Сушко А. Історія української культури: навч. посібник. Одеса : Фенікс, 2018. 62 с.

Додаткова:

1. Васіна З. Еволюція українського вбрання. Сторінки історії. Харків : Виват, 2021. 560 с.
2. Попович М. Нарис історії культури України. Київ : АртЕк, 2017. 730 с.
3. Сабадаш Ю. Історія української культури (XX століття): Ілюстрована хрестоматія. Частина II. Київ : Ліра-К, 2022. 292 с.
4. Сабадаш Ю. Історія української культури. Від стародавніх часів до XIX століття. Ілюстрована хрестоматія. Київ : Ліра-К, 2020. 320 с.
5. Склярєнко Г. Українські художники: з відлиги до Незалежності. Книга перша і друга. Київ : ArtHuss, 2020. 304 с.
6. Склярєнко Г., Сучасне мистецтво України. Портрети художників. Київ : ArtHuss, 2017. 400 с.
7. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2018. 496 с.
8. Субтельний О. Україна. Історія. Київ : Либідь, 1991. 512 с.
9. Яковенко Н.М. Нариси історії України з найдавніших часів до кінця XVIII століття. Київ : Критика, 2005. 584 с.
10. Яковенко Н.М. Вступ до історії. Київ : Критика, 2007. 376 с.

Інформаційні ресурси:

1. Культура України <http://elib.nplu.org/> (дата звернення: 15.07.2022 р.)
2. Нарис історії культури України <http://izbornyk.org.ua/porovuch/narys.htm> (дата звернення: 15.07.2022 р.)
3. Історія України www.izbornyk.org.ua (дата звернення: 15.07.2022 р.)
4. Братко-Кутикинський О. Мова і ментальність <http://www.ukrcenter.com> (дата звернення: 15.07.2022 р.)
5. Історія України <http://history.org.ua/uk> (дата звернення: 15.07.2022 р.)
6. Історія України <https://znohistory.ed-era.com/> (дата звернення: 15.07.2022 р.)